

Інформація щодо участі українських представників у 59-й закритій зустрічі делегатів e-IRG

3-5 грудня 2019 року в м. Гельсінкі (Фінляндія) відбулася **59-та** закрита зустріч делегатів e-IRG та **Семінар e-IRG** за участі українських представників.

Участь у цьому заході є важливою для України, адже **одним з пріоритетів розвитку наукової сфери нашої держави є інтеграція до Європейського дослідницького простору (ЄДП)**. Зокрема, такий курс визначено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, яка остаточно вступила в силу 1 вересня 2017 року. Також 22 березня 2018 року Колегія Міністерства освіти і науки України ухвалила Дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору (ERA-UA).

Така інтеграція неможлива без активної участі українських дослідницьких інфраструктур (зокрема, e-інфраструктур) у спільних європейських дослідницьких проектах. Так само **необхідною є участь українських делегатів у роботі європейських інституцій**, що мають вплив на проведення дослідницької діяльності в межах ЄДП.

Одна з таких інституцій – e-IRG (Група з розвитку європейських e-інфраструктур). Це стратегічний орган, що сприяє взаємній інтеграції європейських e-інфраструктур та пов'язаних з ними послуг всередині європейських країн та між ними, на європейському рівні та в усьому світі. Місія e-IRG полягає в підтримці узгодженої, інноваційної та стратегічної європейської політики у сфері розвитку e-інфраструктур, а також розвитку послуг, що надаються e-інфраструктурами. **Зараз до складу e-IRG входять близько 70-ти делегатів з 36 країн та владних установ Євросоюзу.**

Одним із найважливіших проєктів e-IRG можна назвати e-інфраструктури колективного користування (e-infrustructure commons), який з часом перевтілюється у більш амбітний проєкт **EOSC – European open science cloud (Європейська хмара відкритої науки)**.

Великою перевагою e-IRG є формат рівноцінної співпраці країн ЄС та країн, що не є членами Євросоюзу. **Для всіх делегатів e-IRG надає можливість долучення до обміну досвідом та ознайомлення з політикою ЄС та його окремих держав у сфері розвитку e-інфраструктур.**

Тому для виконання заходів з інтеграції України до ЄДП, зокрема Пріоритету 2б «Оптимальне використання державних інвестицій у дослідницькі інфраструктури» Дорожньої карти, **до e-IRG було делеговано українських представників.**

e-IRG рекомендує, щоб національними делегатами були дві особи. Одна – як фахівець з формування та реалізації політики щодо e-інфраструктур, а інша – як фахівець з технічного функціонування e-інфраструктур та науковець-практик, що використовує e-інфраструктури у дослідженнях. Тому делегатами від України було визначено:

1. **Андрія Василенка**, державного експерта з питань розвитку дослідницької інфраструктури директорату науки Міністерства освіти і науки України;
2. **Сергія Свістунова**, керівника базового центру Українського національного гріду, завідувача відділу комп'ютерного забезпечення наукових досліджень і науково-технічної інформації Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України.

Хоча до цього українці вже брали участь в засіданнях e-IRG, однак в статусі спостерігачів, тобто без права голосу. **59-та закрита зустріч делегатів e-IRG стала першою, до якої долучилися українські делегати** (тобто як офіційні представники з правом голосу).

Під час події було обговорено низку важливих питань. Зокрема, можна виокремити доповіді таких учасників:

1. Анні Хельман, старший експерт постійного представництва Фінляндії в ЄС, презентувала огляд **поточної політики кібербезпеки** Європейського Союзу. Зокрема, було представлено 4 пілотні проекти ЄС стосовно Європейської мережі компетентності в кібербезпеці. Такими проектами є CONCORDIA, ECHO, SPARTA та CyberSec4Europe.
2. Лассе Лайтінен, старший спеціаліст Міністерства економіки та зайнятості Фінляндії, презентував **можливості використання НПС у роботі підприємств**. Він зробив акцент на необхідності використання НПС у спільних проєктах з університетами та іншими дослідницькими організаціями, а також підвищенні особистої компетентності працівників.

3. Ерік Фледдерус, директор і голова правління SURF, розповів про **особливості створення Нідерландської коаліції зі штучного інтелекту**. Особливу увагу він звернув на структуру цієї коаліції, де своє місце отримали дослідження та інновації, можливості доступу до даних, людського капіталу тощо. Сфери застосування результатів роботи коаліції мають спільні риси з пріоритетними напрямками розвитку дослідницьких інфраструктур ESFRI.
4. Майкл Хорган, співробітник Генерального директорату зайнятості Єврокомісії, представив огляд **нинішньої політики ЄС у сфері навчання протягом життя**. Він схематично продемонстрував перехід від застарілої схеми «вчився-працював-вийшов на пенсію» до нової «вчився-працював-вчився-працював....-вийшов на пенсію». Майкл Хорган визначив ключовими цифрові, математичні, інженерні підприємницькі та інші компетентності.

Українські делегати взяли участь у запланованих дискусіях, а також надали коротку інформацію про вітчизняні е-інфраструктури.

Під час спілкування з головою правління e-IRG Габріель вон Войт одним з основних питань була **видимість українських е-інфраструктур на карті Європи**. Зараз головний тренд розвитку дослідницьких інфраструктур ЄДП (зокрема, е-інфраструктур) – це відкритість, тобто можливість їх вільного використання. Однак для цього дослідники повинні мати можливість знайти дослідницьку інфраструктуру. Тож **видимість українських дослідницьких інфраструктур (зокрема, е-інфраструктур) справді є актуальним питанням для нашої держави**.

Забезпечення видимості українських е-інфраструктур дасть змогу зацікавленим сторонам із країн ЄДП та всього світу зрозуміти можливості та обсяг потенційної співпраці з українською стороною. Така співпраця дозволить українським вченим отримати новий досвід та долучитися до проведення передових досліджень.

Тому українські делегати домовилися надати e-IRG відповідну інформацію, щоб **презентувати українські е-інфраструктури для європейської спільноти**. Для цього було розпочато збір інформації про наявність е-інфраструктур, їхній рівень координації між собою, існуючі потужності тощо.

Міністерство освіти і науки України вже надіслало **листи до відповідних державних установ**. Після отримання необхідної інформації, МОН планує узагальнити її та надати e-IRG для оприлюднення та вільного доступу до неї.

Цифрові інфраструктури приватної форми власності, що теж мають бажання надати свої дані і бути видимими на загальноєвропейському рівні, можуть надіслати пропозиції до МОН: на електронну скриньку vasylenko@mon.gov.ua – Василенку Андрію Юрійовичу, державному експерту експертної групи з питань розвитку дослідницької інфраструктури директорату науки. Міністерство розгляне такі пропозиції та можливість внесення даних про відповідні потужності для подальшого надання до e-IRG.